

Milliárdokból toboroznak tanárokat

A pedagógustársadalom elöregedése miatt évről évre nehezebb pótolni a kiesőket

Nagyléptékben emelkedik a pedagóguspályára készülő hallgatók állami támogatása, a tanár szakosok speciális ösztöndíjára fordított összeg két tanév alatt a duplájára nőtt, ma pedig már a 2013-as összeg ötszörösét fizetik ki. Eddig összesen 3,6 milliárd forintot kaptak a diákok, akik idén főként az ELTE-ről és az egri egyetemről pályáztak, többségében gyógypedagógus szakosok.

Csókás Adrienn

A kormány folyamatosan emelkedő állami ráfordításokkal dolgozik a fiatalok pedagóguspályára csábításán. Az új belépők létszáma összességében egyelőre fedezi a nyugdíjba vonulókat, de a tanártársadalom elöregedése miatt évről évre nehezebb pótolni a kiesőket, és az egyenlőtlen szakos eloszlás miatt bizonyos – például informatika vagy kémia szakos tanár – munkakörökben már most is veszesen kevés az alkalmas jelölt. A hiány enyhítésére és az utánpótlás biztosítására 2013-ban indított Klebelsberg képzési ösztöndíj azonban úgy tűnik, beváltja a hozzá fűzött reményeket, minden évben jóval többen igénylik, és a kezdeti támogatásnak ma már ötszörösét fizeti ki az állam a tanárjelölteknek.

A Klebelsberg Központtól (KK) kapott tájékoztatás szerint folyamatosan növekedett a ráfordítás: míg a 2013/14-es tanévben 211 millió forintot költöttek a programra, a 2015/16-os szezonban már 452 millióra emelkedett a kifizetés, 2016/17-ben 651 milliót utaltak, a rákövetkező évben több mint 901 millióval támogatták a leendő pedagógusokat, a 2018/19-es tanévben pedig egymilliárd forint fölél kúszott a kifizetett támogatások összege. Az ösztöndíjprogram indulása óta így összesen 3 609 400 000 forint ösztöndíjat fizettek ki. A pályázat minden

Annyi ideig biztosan tanítani fognak, ameddig az ösztöndíjat folyósították nekik

Fotó: Bach Máté

olyan egyetemen népszerű, ahol van pedagógusképzés, 16 különböző felsőoktatási intézmény, összesen 585 hallgatója nyújtott be igényt a támogatásra a mostani tanév első félévében. Rajtuk kívül még van 2180 már szerződéssel rendelkező ösztöndíjas. A legnagyobb létszámmal pályázók az előző tanévekhez hasonlóan most is az Eötvös Loránd Tudományegyetem diákjai közül kerülnek ki, az összes pályázó 20 százaléka ide jár. Kimondottan

magas létszámmal jelentkeztek még az egri Eszterházy Károly Egyetem és a Szegedi Tudományegyetem hallgatói.

Az elnyerhető támogatások közül ráadásul a legtöbben a magasabb összegű ösztöndíjakat kapták meg. A választott szaktól és a tanulmányi átlagtól függ, hogy a diák félévente 125, 250 vagy 375 ezer forinthez juthat hozzá. A 2019 őszi pályázók közül mindössze 11 fő kapja a legkisebb összeget, míg 290-en havi 50, 284-en pedig a

havi 75 ezres juttatást tehetik zsebre. A félévben kifizetett összes támogatás eddig 180 375 000 forint. Az idén támogatott diákok 59 százaléka gyógypedagógia-alapképzésben vesz részt, 44,1 százaléka pedig osztatlan tanárképzésben tanul.

Az ösztöndíjszerződés sajátossága, hogy nemcsak pénzt, de a diplomaszerezés után állást is kínálnak a végzettségük valamelyik tankerületi fenntartású iskolában. Feltétel azonban, hogy ezt

a munkaviszonyt legalább annyi ideig fenntartsa a fiatal, mint ameddig az ösztöndíjat folyósították neki, más különben visszafizetési kötelezettsége keletkezik. A munka helyszínét, vagyis az iskolát a KK választja ki, de a hallgató előzetesen megjelölhet három megyét, ahol hajlandó állást vállalni.

Hogy melyik szakon mennyi támogatás jár, azt a létszámadatok alapján minden szemeszterben újrakalkulálják. A mostani félévben a kiemelten támogatott szakok a következők: informatikatanár, matematikatanár, testnevelő tanár, biológiatanár, fizikatanár, kémia tanár, technika, életvitel- és gyakorlati tanár, természetismeret, környezettanár. A magasabb támogatási összegek a tanulmányi átlagtól is függenek, de nem egységes az elvárt eredmény, a művészeti, zenetanári szakon például valamivel jobb jegyekre van szükség, mint a gyógypedagógusképzésben. Ha valaki az adott félévben nem éri el a szükséges átlagot, akkor azokra a hónapokra nem utalják neki a pénzt, de nem veszti el az ösztöndíjas jogviszonyát.

A Klebelsberg-ösztöndíjat eredetileg az osztatlan tanár szakok népszerűsítésére hozták létre, de hamar bekapcsolták a gyógypedagógusokat, és a kormány tavalyi döntése értelmében idén jönnek az alsós tanítók is. A program kiterjesztéséről szóló rendelet szerint a tanítók bevonása 2020-ban 108 millió forintba fog kerülni, 2021-ben 270 millió forintba, 2022-ben azonban már több mint félmilliárdos többletköltséggel számol a kormány, a 2023. évtől pedig beépülő jelleggel 702 millió forrás többletforrást különítenének el a költségvetésből a fenti célra az Emberi Erőforrások Minisztériumának.

Jelenleg a köznevelésben a szaktárca szerint 167 300-an dolgoznak főállású pedagógusként, egy általános iskolai tanárra átlagosan 9,6 gyerek jut.